

Anonymizované znenie

Preklad

C-112/22 – 1

Vec C-112/22

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

17. február 2022

Vnútroštátny súd:

Tribunale di Napoli

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

16. február 2022

Obžalovaná:

CU

[omissis]

TRIBUNALE DI NAPOLI (Súd v Neapole, Taliansko)

SEKCIA SUDCU POVERENÉHO PREDBEŽNÝM VYŠETROVANÍM

IX. KANCELÁRIA

Sudca poverený predbežným vyšetrovaním

[omissis] [konanie]

KONŠTATUJE, ŽE

[omissis] [konanie]

Obžalovaná: CU [omissis] [údaje obžalovanej a zástupcu v súdnom konaní]

Poškodený: Ministero dell'Economia e delle Finanze (Ministerstvo hospodárstva a financií, Taliansko) [omissis]. [zástupca v súdnom konaní]

1. KONANIE VO VECI SAMEJ

(pozri článok 94 rokovacieho poriadku a bod 22 prvý odsek Odporúčaní pre vnútroštátne sudy pri podávaní návrhov na začatie prejudiciálneho konania)

1. Obžalovaná z:

trestného činu podľa článku 7 ods. 1 **decreto-legge 28 gennaio 2019 n. 4, convertito con modificazioni dalla legge 28 marzo 2019 n. 26** (zákonný dekrét č. 4 z 28. januára 2019, ktorý bol so zmenami a doplneniami zmenený na zákon č. 26 z 28. marca 2019), pretože podala žiadosť o príjem občana podpísanú 27.8.2020, v ktorej nepravdivo vyhlásila splnenie podmienky desaťročného pobytu v Taliansku v čase podania žiadosti a predovšetkým preto, že prvý pobyt v Neapole mala 29.3.2012, [omissis] čím neoprávnene získala sumu v celkovej výške 3 414 eur.

[omissis]

2. Stručné zhrnutie konania

Dňa 1. decembra 2021 prokurátora pri súde v Neapole, [omissis] podala obžalobu proti obžalovanej z nasledujúceho trestného činu.

Sudca poverený predbežným vyšetrovaním stanovil termín predbežného prejednávania obžaloby na 8.2.2022.

[omissis] [postup]

Sudca na dnešnom pojednávaní [omissis] [postup] rozhodol predložiť Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúci sa otázky výkladu.

2. VNÚTROŠTÁTNE PRÁVO

(pozri článok 94 rokovacieho poriadku a bod 22 druhý ods. odporúčaní)

1 Uvedené vnútroštátne ustanovenia

článok 7 ods. 1 decreto-legge 28 gennaio 2019 n. 4, convertito con modificazioni dalla legge 28 marzo 2019 n. 26 (zákonný dekrét č. 4 z 28 januára 2019, ktorý bol so zmenami a doplneniami zmenený na zákon č. 26 z 28. marca 2019),

článok 7 (sankcie) v odseku 1 uvádza: *Kto s cieľom získať neoprávnený prospech podľa článku 3, vyhotoví alebo použije vyhlásenia alebo dokumenty, ktoré nezodpovedajú skutočnostiam alebo potvrdí nepravdivé skutočnosti, alebo zamlčí požadované informácie, potrestá sa odňatím slobody na dva roky až šesť rokov, ak skutok nie je závažnejším trestným činom.*

Rozsah pôsobnosti trestného ustanovenia je potrebné skúmať v úzkej spojitosti s článkom 2 ods. 1 písm. a) toho istého zákonného dekrétu.

Článok 2 (príjemcovia) v ods. 1 stanovuje: Rdc (príjem občana) sa priznáva domácnostiam, ktoré v čase podania žiadosti a počas celého obdobia poberania príspevku spĺnia kumulatívne nasledovné podmienky: a) pokiaľ ide o požiadavky na štátnu príslušnosť, bydlisko a pobyt, člen domácnosti, ktorý žiada príspevok musí kumulatívne splniť: 1) byť talianskym občanom alebo občanom členských štátov Európskej Únie alebo jeho rodinný príslušník, ako stanovuje článok 2 ods. 1 písm. b) legislatívneho dekrétu č. 30 zo 6. februára 2007, musí mať právo na pobyt alebo trvalý pobyt alebo štátny príslušník tretej krajiny musí byť držiteľom povolenia na pobyt osoby s dlhodobým pobytom Európskej únie, 2) **mať pobyt v Taliansku najmenej 10 rokov, pričom posledné dva roky v čase podania žiadosti a počas celého obdobia poberania príspevku mať nepretržitý pobyt.**

Tieto dve ustanovenia spoločne tvoria rámec trestného činu, ktorý sa vytýka obžalovanej, ktorá 27. augusta 2020 požiadala o príjem občana, pričom uviedla, že v čase podania žiadosti splnila podmienku desaťročného pobytu v Taliansku, avšak jej prvý pobyt bol zaregistrovaný 29. marca 2012.

Nemožno ani tvrdiť, že sa neoverila skutočná dĺžka jej pobytu (a teda možnosť, že už pred týmto dátumom mala bydlisko, hoci to z občianskych registrov matriky nevyplývalo), keďže [omissis] CU vyhlásila, že do Talianska prišla vo februári 2012 [omissis].

2 Súvisiaca vnútroštátna judikatúra

Trestný čin spáchaný prostredníctvom nepravdivého vyhlásenia o desaťročnom pobyte nie je predmetom abstraktov rozsudkov kasačného súdu a v judikatúre vo veci samej sa nenašli žiadne rozsudky relevantné na účely rozhodnutia.

Nižšie sa uvádzajú precedensy judikatúry kasačného súdu a ústavného súdu, pokiaľ ide o a) výklad podmienky vzťahujúcej sa na úmyselné získanie prospechu, ktoré musí byť charakteristické pre nepravdivé vyhlásenie podľa čl. 7 zákonného dekrétu č. 4/2019 b) rozhodnutie o protiústavnosti regionálneho zákona regiónu Lombardia v rozsahu v akom podmieňuje prístup k sociálnym bytom pobytom dlhším ako päť rokov a c) rozhodnutia o súlade čl. 2 ods. 1 písm. a) zákonného dekrétu č. 4/2019 s Ústavou v rozsahu, v akom vylučuje z okruhu príjemcov držiteľov jednotného pracovného povolenia a povolenia na pobyt aspoň na jeden rok.

a) rozsudok Kasačného súdu (tretia komora) č. 44366 z 15. septembra 2021 [omissis]

Trestný čin ustanovený v článku 7 zákonného dekrétu č. 4 z 28. januára 2019, ktorý bol so zmenami a doplneniami zmenený na zákon č. 26 z 28. marca 2019, spočíva v uvedení nepravdivých údajov v čestnom vyhlásení vyhotovenom s cieľom získať „príjem občana“ alebo v neuvedení vrátane neúplného uvedenia požadovaných informácií, ak sú dôležité na získanie príspevku, na ktorý by inak neexistoval nárok. (Kasačný súd v odôvodnení spresnil, že zákonodarca výrazom „s cieľom získať neoprávnený prospech“ chcel konkrétne typizovať nebezpečenstvo vyplývajúce z nepravdivého vyhlásenia alebo neuvedenia údajov vo vyhlásení, pričom jeho závažnosť obmedzil len na tie prípady, v ktorých úmyslom páchateľa je získať neoprávnený prospech na základe takéhoto vyhlásenia.

b) rozsudok Ústavného súdu č. 44 z 28. januára 2020

Článok 22 ods. 1 písm. b) regionálneho zákona regiónu Lombardia č. 16/2016 v rozsahu, v akom stanovuje podmienku pobytu (alebo zamestnania) v regióne v trvaní viac ako päť rokov ako podmienku prístupu k sociálnemu bytu, je v rozpore so zásadami rovnosti a primeranosti stanovenými v článku 3 ods. 1 Ústavy, pretože spôsobuje neodôvodnený rozdiel v zaobchádzaní v neprospech štátnych príslušníkov alebo cudzincov, ktorí nespĺňajú túto podmienku a tiež so zásadou materiálnej rovnosti stanovenej v druhom odseku článku 3 Ústavy, pretože táto požiadavka je v rozpore so sociálnou funkciou v oblasti sociálneho bývania.

c) rozsudok Ústavného súdu č. 19 z 25. januára 2022

Otázky ústavnosti článku 2 ods. 1 písm. a) bodu 1 zákonného dekrétu č. 4/2019 (Naliehavé ustanovenia týkajúce sa príjmu občana a dôchodku), ktorý bol so zmenami a doplneniami zmenený na zákon 26/2019 v rozsahu, v akom vylučujú

z nároku na príjem občana držiteľov jednotného pracovného povolenia stanoveného v čl. 5 ods. 8.1 legislatívneho dekrétu č. 286/1998 alebo povolenia na pobyt aspoň na jeden rok stanoveného v čl. 41 legislatívneho dekrétu č. 286/1998. Príjem občana nie je jednoduchým opatrením na boj proti chudobe, ale sleduje iné a rôznorodé ciele aktívnej pracovnej politiky a sociálnej integrácie. Keďže jeho časový horizont nie je krátkodobý, získanie práva na trvalý pobyt v Taliansku, nepredstavuje podmienku, ktorá nemá žiadnu súvislosť s cieľom stanoveného príspevku.

3. PRÁVNE PREDPISY EURÓPSKEJ ÚNIE

(pozri článok 94 rokovacieho poriadku a bod 23 odporúčaní)

článok 18 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

článok 45 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

článok 7 ods. 2 nariadenia EÚ 492/11

článok 11 ods. 1 písm. d) smernice EÚ 2003/109

článok 29 smernice EÚ 2011/95

článok 34 Charty základných práv Európskej únie

články 30 a 31 Sociálnej charty Rady Európy

4. STRUČNÉ ZHRNUTIE ODÔVODNENIA NÁVRHU NA ZAČATIE PREJUDICIÁLNEHO KONANIA

(pozri článok 94 rokovacieho poriadku a bod 22 tretí ods. odporúčaní)

ŽIADOSŤ O VÝKLAD:

Vznikla pochybnosť, že vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje pobyt v trvaní desiatich rokov (z toho nepretržitý pobyt počas posledných dvoch rokov) na získanie sociálneho nástroja, akým je „príjem občana“, ktorého cieľom je zabezpečiť existenčné minimum, je v rozpore so zásadami stanovenými právom Spoločenstva vo vyššie uvedených ustanoveniach, keďže so štátnym príslušníkom tretej krajiny, aj keď je držiteľom povolenia na dlhodobý pobyt, sa zaobchádza inak ako so štátnym príslušníkom s pobytom na vnútroštátnom území.

Vnútroštátny súd dospel k tomuto záveru, keďže dávka, ktorú tvorí príjem občana, patrí do jednej z troch kategórií uvedených v článku 11 ods. 1 písm. d) smernice 2003/109 (sociálne zabezpečenie, sociálna pomoc a sociálna ochrana podľa vnútroštátneho práva).

Okrem toho nemožno uplatniť odsek 4 toho istého článku, pretože sa nezdá, že by Taliansko pri prijímaní právnej úpravy týkajúcej sa príjmu občana výslovne zamýšľalo obmedziť rovnaké zaobchádzanie v súvislosti so sociálnou pomocou a sociálnou ochranou na základnú podporu. Navyše takéto vylúčenie by každopádne nebolo účinné, keďže článok 1 zákonného dekrétu č. 4/2019 v poslednej vete odseku 1 stanovuje, že *príjem občana predstavuje základnú úroveň podpory v rámci dostupných zdrojov*.

Okrem toho Súdny dvor, pokiaľ ide o návrh na začatie prejudiciálneho konania podaného súdom v Bolzane, rozsudkom z 24. apríla 2012 (vec C-571/10), rozhodol, že právna úprava autonómnej provincie Bolzano týkajúca sa príspevkov na bývanie, v rozsahu, v akom zaobchádzala menej priaznivo s občanmi krajín mimo Únie s dlhodobým pobytom, je v rozpore s právom EÚ [najmä s čl. 11 ods. 1 písm. d) smernice 2003/109, ktorá stanovuje rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o sociálne zabezpečenie, sociálnu pomoc a sociálnu ochranu].

Súdny dvor EÚ zaradil aj belgický minimex, dávku sociálnej pomoci porovnateľnú s talianskym príjmom občana (rozsudky 249/83 a 122/84) medzi sociálne výhody, ktoré sa majú tiež priznať pracovníkom z iných členských štátov podľa článku 7 ods. 2 nariadenia 492/01 o slobode pohybu pracovníkov.

Naopak, neexistuje žiadne rozhodnutie Súdneho dvora o pravidle relevantnom pre konanie pred týmto súdom.

Výklad práva Európskej únie je pre rozhodnutie relevantný, keďže neuplatnenie právneho ustanovenia, ktoré stanovuje pobyt v trvaní desiatich rokov na získanie príjmu občana, by viedlo k zániku trestnosti skutku, ktorý je podkladom vyhlásenia obžalovanej. Neuplatniteľnosť ustanovenia o povinnosti vyhlásiť splnenie podmienky desaťročného pobytu by totiž viedlo k zániku relevantnosti obsahu nepravdivého vyhlásenia v zmysle trestného ustanovenia podľa článku 7 ods. 1 legislatívneho dekrétu č. 4/2019. Mohlo by ísť o prípad *abolitio criminis* s použitím zásady uplatnenia priaznivejšieho trestného ustanovenia.

Rozhodnutie vnútroštátneho súdu by sa preto mohlo zmeniť z trestu odňatia slobody v rozmedzí dvoch až šesť rokov (za poberanie dávky vo výške približne 3 000 eur) na oslobodzujúci rozsudok, pretože tento skutok nie je trestným činom.

Riešenie tejto výkladovej otázky je obzvlášť dôležité, keďže, ako už bolo uvedené vyššie, obžalovaná priznala, že do Talianska vstúpila menej ako desať rokov pred podaním žiadosti o dávku, a preto tento súd nemôže argumentovať nezistením skutočného pobytu.

5. ZÁKLADNÉ TVRDENIA ÚČASTNÍKOV KONANIA

(pozri článok 94 rokovacieho poriadku a bod 23 odporúčaní)

Účastníci konania [omissis] súhlasia s návrhom tohto súdu položiť nasledujúce prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru, keďže sa domnievajú, že existuje odôvodnená pochybnosť o rozpore ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré je relevantné na účely rozhodnutia sporu s uvedenými pravidlami Spoločenstva.

6. STANOVISKO VNÚTROŠTÁTNEHO SÚDU

(pozri článok 94 rokovacieho poriadku a bod 24 odporúčaní)

Právna úprava o desaťročnom pobyte (s nepretržitým pobytom počas posledných dvoch rokov) poškodzuje štátnych príslušníkov krajín mimo EÚ, ktorí požívajú osobitnú ochranu podľa práva EÚ, ako napríklad osoby s dlhodobým pobytom, ktoré môžu získať právo na trvalý pobyt v členskom štáte EÚ po piatich rokoch pobytu v hostiteľskom členskom štáte, napríklad v Taliansku (smernica EÚ 2003/109, článok 4). To isté platí aj pre Talianov, ktorí sa vrátia do Talianska po pobyte v inom štáte EÚ (rozsudok C-370/90). Diskriminované sú aj osoby, ktoré požívajú status utečenca, v prípade ktorých smernica EÚ 2011/95 v článku 29 ukladá štátom EÚ povinnosť zabezpečiť prístup k zdravotnej starostlivosti za rovnakých podmienok oprávnenosti aké majú štátni príslušníci členského štátu EÚ.

Nezdá sa však, že by podobné obmedzenie existovalo v prípade niektorého z podobných nástrojov sociálnej pomoci zavedených v iných európskych krajinách.

Ministerstvo práce dokonca považovalo za potrebné vydať metodické usmernenie zo 14. apríla 2020, ktorým vyzvalo matričné úrady, aby od príjemcom príjmu občana žiadali preukázanie splnenia skutočnej dĺžky desaťročného pobytu (vrátane dvojročného nepretržitého pobytu), teda aj fakticky preukázateľného, v rozpore so záznamami vo verejných registroch, pričom poukázalo na to, že overenie pobytu len podľa záznamov v registri môže byť zdrojom zneužívania. V metodickom usmernení sa dokonca odkazuje na nález Ústavného súdu č. 44/2020 a sa uvádza, že Ústavný súd stanovil veľmi prísne obmedzenia možnosti podmieňovať prístup k dávkam alebo podpore primárneho charakteru splnením príliš prísnych požiadaviek na pobyt.

7. PREDLOŽENIE PREJUDICIÁLNYCH OTÁZOK SÚDNEMU DVORU EÚ

(pozri článok 94 rokovacieho poriadku a bod 26 odporúčaní)

Z týchto dôvodov súd v súlade s článkom 267 ZFEÚ:

Súdnemu dvoru Európskej únie sa predkladá návrh na začatie prejudiciálneho konania o týchto otázkach:

- 1) Bráni právo Európskej únie, najmä článok 18 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, článok 45 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, článok 7 ods. 2 nariadenia EÚ 492/11, článok 11 ods. 1 písm. d) smernice EÚ 2003/109, článok 29 smernice EÚ 2011/95, článok 34 Charty základných práv Európskej únie, články 30 a 31 Sociálnej charty Rady Európy takej vnútroštátnej právnej úprave, aká je obsiahnutá v ustanovení článku 7 ods. 1 v spojení s článkom 2 ods. 1 písm. a) zákonného dekrétu č. 4 z 28. januára 2019, ktorý bol so zmenami a doplneniami zmenený na zákon č. 26 z 28. marca 2019 v rozsahu, v akom podmieňuje prístup k príjmu občana požiadavkou pobytu v Taliansku v trvaní najmenej 10 rokov (z toho posledné dva roky v čase podania žiadosti a počas celého obdobia poberania príspevku, nepretržitého pobytu), čím talianski občania, európski občania, ktorí majú právo na pobyt alebo trvalý pobyt, alebo občania krajín mimo EÚ s dlhodobým pobytom, avšak s pobytom kratším ako 10 rokov alebo v trvaní 10 rokov, pričom v posledných dvoch rokoch bez nepretržitého pobytu, sa posudzujú menej priaznivo ako tie isté kategórie osôb s pobytom v trvaní 10 rokov, z toho posledné dva roky nepretržitého pobytu?

V prípade kladnej odpovede na predchádzajúcu otázku:

- 2) Bráni právo Únie, najmä článok 18 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, článok 45 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, článok 7 ods. 2 nariadenia EÚ 492/11, článok 11 ods. 1 písm. d) smernice EÚ 2003/109, článok 29 smernice EÚ 2011/95, článok 34 Charty základných práv Európskej únie, články 30 a 31 Sociálnej charty Rady Európy takej vnútroštátnej právnej úprave, aká je obsiahnutá v ustanovení článku 7 ods. 1 v spojení s článkom 2 ods. 1 písm. a) zákonného dekrétu č. 4 z 28. januára 2019, ktorý bol so zmenami a doplneniami zmenený na zákon č. 26 z 28. marca 2019, v rozsahu, v akom odlišne zaobchádza s osobami s dlhodobým pobytom, ktoré môžu získať právo na trvalý pobyt v niektorom štáte EÚ po piatich rokoch pobytu v hostiteľskom členskom štáte a osobami s dlhodobým pobytom v trvaní desiatich rokov, z toho posledné dva roky nepretržitého pobytu?
- 3) Bráni právo Európskej únie, najmä článok 18 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, článok 45 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, článok 7 ods. 2 nariadenia EÚ 492/11, článok 11 ods. 1 písm. d) smernice EÚ 2003/109, článok 29 smernice EÚ 2011/95 takej vnútroštátnej právnej úprave, aká je obsiahnutá v ustanovení článku 7 ods. 1 v spojení s článkom 2 ods. 1 písm. a) zákonného dekrétu č. 4 z 28. januára 2019, ktorá talianskym občanom, občanom EÚ a občanom krajín mimo EÚ ukladá podmienku desaťročného pobytu (a nepretržitého pobytu počas posledných dvoch rokov) na získanie nároku na príjem občana,

- 4) Bráni právo Európskej únie, najmä článok 18 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, článok 45 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, článok 7 ods. 2 nariadenia EÚ 492/11, článok 11 ods. 1 písm. d) smernice EÚ 2003/109, článok 29 smernice EÚ 2011/95, článok 34 Charty základných práv Európskej únie, články 30 a 31 Sociálnej charty Rady Európy takej vnútroštátnej právnej úprave, aká je obsiahnutá v ustanovení článku 7 ods. 1 v spojení s článkom 2 ods. 1 písm. a) zákonného dekrétu č. 4 z 28. januára 2019, v rozsahu, v akom na účely získania nároku na príjem občana vyžaduje, aby talianski občania, občania EÚ a občania krajín mimo EÚ vyhlásili splnenie podmienky desaťročného pobytu v Taliansku, z toho posledné dva roky nepretržitého pobytu, čím dochádza k vyvodu závažných trestnoprávnych dôsledkov z nepravdivého vyhlásenia?

ZÁVEREČNÉ FORMULÁCIE

Z TÝCHTO DÔVODOV

prerušuje konanie do rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, [omissis] [konanie].

[omissis] [pokyny kancelárii na postúpenie tohto uznesenia Súdnemu dvoru].

[omissis] [údaje o kontaktných informáciách sudcu a účastníkov konania].

Napoli, 16. februára 2022 [omissis]

[omissis]